

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 31. oktobrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mits un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzējas [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 182/2025),

konstatēja:

1. Ieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2012. gada 21. februāra noteikumu Nr. 134 “Personu apliecinošu dokumentu noteikumi” 3. pielikuma “Latvijas nepilsoņa pases paraugs” IV. iedaļas “2. lappuse (datu lapa) (3.a attēls)” informācijas lauku “NEPILSONA PASE/ALIENS PASSPORT/PASSEPORT POUR ÉTRANGERS” (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91., 95. un 96. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka Latvijas nepilsoņa pases 2. lappuses datu lapas informācijas laukā ietvertā informācija “nepilsoņa pase” angļu valodā ir norādīta kā “aliens passport” un franču valodā – “passeport pour étranger”.

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa ieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības. Aizskārums izpaužas kā tiesību normas tiešas vai ar tās piemērošanas aktu radītas nelabvēlīgas tiesiskas sekas attiecībā uz personas pamattiesībām (*sk. Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*). Personas pamattiesību aizskārums parasti pastāv, ja tiesību norma, kuru persona uzskata par neatbilstošu augstāka juridiska spēka normām, tai ir piemērota. Tomēr pamattiesību aizskārums var tikt konstatēts arī gadījumos, kad apstrīdētā norma personai nav piemērota, bet pastāv tāds apstākļu kopums, kas ļauj Satversmes tiesai pārliecināties par aizskāruma esību (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 21.1. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka tās tiesiskā statusa “nepilsonis” tulkojums pasē angļu valodā “alien” un franču valodā “étranger” ir nepareizs un pazemojošs. Proti, valsts ar šiem terminiem ir pielīdzinājusi Latvijas nepilsoņa statusu ārvalstnieka statusam. Vienlaikus termini nav semantiski neitrāli un rada sociālu stigmu, kas negatīvi ietekmē personas pašvērtējumu un sabiedrības uztveri. Tāpat viņa ārvalstīs var tikt pakļauta tiesiskai neskaidrībai un riskam, piemēram, tikt aizturētai, saskarties ar papildu pārbaudēm vai liegumu saņemt kādu pakalpojumu. Tādējādi tiek pārkāpts Satversmes 91. pantā ietvertais tiesiskās vienlīdzības princips, kā arī aizskartas Pieteikuma iesniedzējas Satversmes 95. pantā ietvertās tiesības uz cieņas aizsardzību un 96. pantā ietvertās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību.

Satversmes tiesa konstatē, ka apstrīdētā norma vispārīgi noteic to, kāds ir termina “nepilsoņa pase” tulkojums angļu un franču valodā. Tomēr šī norma nemaina personas tiesisko statusu vai šā statusa būtību. Savukārt apsvērumi par minētā termina semantisko nozīmi, kā arī iespējamām neērtībām, personai uzturoties ārvalstīs, ir abstrakti. Proti, tie nebalstās uz konkrētiem, pārbaudāmiem faktiem. Tādējādi pieteikumā nav pamatots tas, ka tieši apstrīdētā norma rada Pieteikuma iesniedzējai Satversmē ietvarto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 182/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis